

‘Als jeugdarts kun je veel doen voor planetary health’

De gezondheid van de planeet staat enorm onder druk en daarmee ook de gezondheid van mensen. Wat kun je daar als jeugdarts aan doen? Heel veel, weet Nora van Gaal, tweedejaars AIOS Medische Milieukunde. Zij voelt de urgentie om ‘iets te doen’ en zit daarom in twee werkgroepen voor planetary health.

Tekst: Ellen Segeren

Beeld: Eric Marty, iStock

Nora van Gaal voelt zich erg betrokken bij de toestand van de aarde. “De signalen dat het misgaat zijn overal en daar maak ik me zorgen over. Ik herken klimaatangst, maar mijn ervaring en de literatuur bevestigen dat dit verlamrend werkt, terwijl klimaatboosheid juist een goede drijfveer is voor actie. Hoop krijg ik van iets positiefs doen. Als arts wil ik graag meewerken aan de systeemtransitie van welvaart naar welzijn. Ik wil bereiken dat we niet meer focussen op winst, maar op gezondheidswinst.”

WEL DOEN EN NIET SCHADEN

Wie denkt dat een arts weinig kan bijdragen, heeft het mis, vindt Nora. “Onderdeel van onze artseneed is ‘wel doen en niet schaden’. We zijn een gerespecteerde beroepsgroep met een voorbeeldfunctie. Daarbij hoort het minimaliseren van onze negatieve klimaatimpact als persoon en onze bedrijfsvoering; dat is klimaatmitigatie. Hoe reis je? Hoe ga je om met je afval? Dat hoort bij ‘niet schaden’ en dat reikt best ver.”

Ook klimaatoverwegingen binnen de advisering van jeugdartsen hebben impact. “Als een jonge moeder twijfelt tussen borstvoeding of de fles, is een extra argument voor borstvoeding de milieuschade van flesvoeding. En de schoolarts kan pleiten voor seizoensgebonden, lokale en biologische voeding in plaats van mango's die wel gezond zijn, maar worden ingevlogen. Artsen

M+G kunnen binnen hun vak naar het grotere plaatje kijken. Er is ook ‘wel doen’. Ik zou bijvoorbeeld graag zien dat jeugdartsen en collega's uit de jeugdzorg samen met scholen bedenken wie kwetsbaar is voor klimaatimpact, bijvoorbeeld door extreme hitte of juist kou tijdens de energiecrisis, en hoe we daarop passend kunnen acteren. Dan hebben we het over klimaatadaptatie. Je kunt als jeugdarts van alles doen. Schrijf eens een opiniestuk over wat in de praktijk duurzamer kan. Of stap in een werkgroep.”

PLANETARY HEALTH

Waar *public health* zich beperkt tot de gezondheid van mensen, richt *planetary health* zich op de gezondheid van de aarde als geheel, inclusief alles wat groeit en bloeit. Willen we mensen gezond houden, dan moeten we de aarde gezond houden.

DE TIJD DRINGT

Dit laatste deed Nora. Ze zit in twee werkgroepen voor planetary health: één vanuit De Jonge Arts Maatschappij + Gezondheid (verder: de AIOS-groep) en een expertgroep binnen de KAMG. Van de AIOS-groep, die Nora in januari oprichtte, is ze voorzitter. "We komen elke twee weken bij elkaar en barsten na elke bijeenkomst weer van de energie. Dat inspireert ook anderen. We willen planetary health binnen public health aandacht geven, samenwerking aangaan met andere artsen en partijen die zich inzetten voor de planeet, en een volwaardige gesprekspartner zijn in het debat. Het moet duidelijk worden dat artsen onderdeel kunnen zijn van de systeemtransitie."

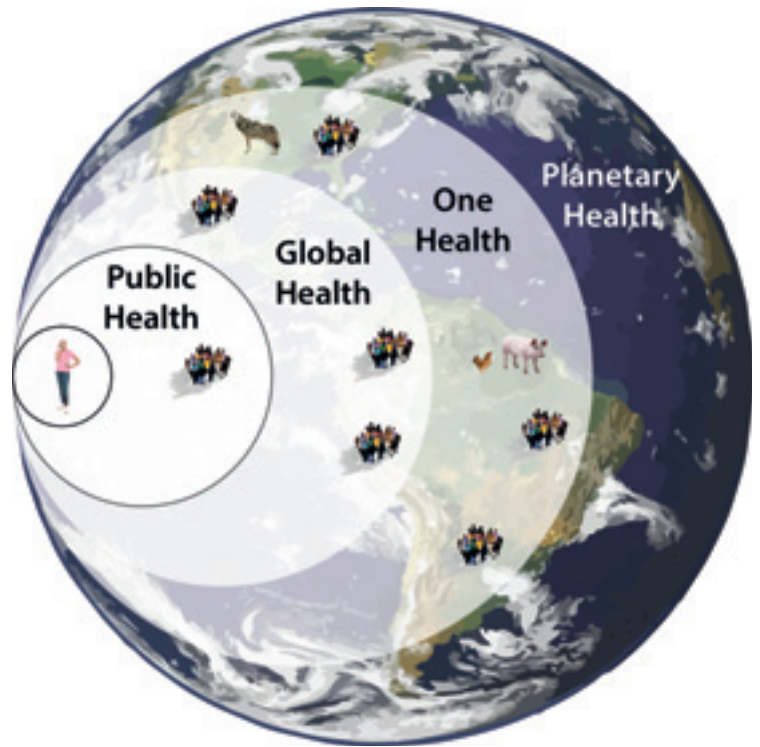
De groep presenteerde eind juli een visiedocument over de rol van artsen binnen planetary health, met een actielijst waar de groep druk aan werkt. "Het is belangrijk dat alle artsen in de publieke gezondheidszorg weten wat planetary health is, waarom het ons vak raakt en hoe ze eraan kunnen bijdragen. Het moet daarom in alle opleidingen opgenomen worden. Bij onderwerpen binnen ons vakgebied die gerelateerd zijn aan planetary health maken we elke keer dat haakje, en andersom vertalen we de uitdagingen binnen planetary health naar onze praktijk."

GROTE THEMA'S AANKAARTEN

Ook in de KAMG-groep is Nora actief. "Deze groep wil zich mengen in het debat en wil standpunten uitdragen vanuit publieke gezondheid. Daarvoor moeten we silo's doorbreken, profieloverstijgend zijn en grote thema's aankaarten. Die noodzaak werd voelbaar tijdens de coronacrisis: artsen infectieziekten kwamen overal aan bod, maar jeugdartsen, die veel weten over de impact van de maatregelen op jongeren, hoorde je minder. Toen ontstond het idee om met specifieke werkgroepen opiniërend en richtinggevend te zijn over grote thema's. De oprichting van de werkgroep voor planetary health is een begin."

PAMFLET VOOR DE KLIMAATTOP

De eerste resultaten zijn er. In juni plaatste *Het Parool* een advies van voorzitter Henk Jans voor klimaatminister Rob Jetten: neem gezondheid als invalshoek voor klimaatplannen. Ook mengt

de werkgroep zich in een internetconsultatie over klimaatbeleid. Een inspirerend voorbeeld vindt Nora het Britse *position statement* voor de COP26, de klimaatconferentie in Glasgow in 2021, met als kern: de gezondheid van kinderen moet meegenomen worden in de klimaataanpak. "Dit statement is in de hoogste regionen doorgedrongen, dat is hoopvol. In navolging daarvan wil ik met de AIOS-groep of de KAMG-werkgroep voor COP27, de komende klimaatconferentie in november in Egypte, een pamflet opstellen, waarin de inzichten en afspraken uit de COP worden vertaald naar onze praktijk. Zowel voor de klimaatmitigatie als -adaptatie is transdisciplinaire samenwerking cruciaal. Iedereen is gevoelig voor de gezondheid van kinderen. Daarmee raak je aan de toekomst. Dus als jeugdarts heb je zeker impact."

Meer lezen?

Visiedocument AIOS-groep:

Het Britse standpunt voor de klimaatconferentie 2021 in Glasgow:

